नाम

कृपादृग्–वृष्टि–संहृष्ट–दासदासी–प्रियाय नम:

पतये नम:

रोषदृक्पात–संप्लुष्ट–भक्तद्विटे नम:

गोविन्ददासजीके पद

राग आसावरी

कृपादृग्–वृष्टि–संहृष्ट–दासदासी–प्रिय सुनौ बात ।।
तिहारे दरसके कारन मैं तजे मात अरु तात ।। १ ।।
और न कछु सुहात है मोहे अष्टप्रहर निसि प्रात ।।
ये ही ध्यान हिरदै धरौं मापै रह्यो नाहिन जात ।। २ ।।
रंक मोहि जिय जानिकै प्रभु देहु दरसकौ दान ।।
कीजै 'गोविन्द'को कृपा करि करै तिहारे गुनगान ।। ३ ।।

राग रामगिरि

पति तौ तुम ही हो महाराज! ।।
लोकवेद–मरजाद तजी हम श्रीमुख दरसनके काज ।। १ ।।
तीन भुवनमें तिहारी पटुता पावत नाहींन कोइ ।।
तिहारी कृपाकटाक्ष–वृष्टितें सो व्रजपति प्रिय होइ ।। २ ।।
गोद पसारि करत हौं विनती अबकें मोहि उद्धारो ।।

ऐक बेरि करुना करिकें कहौ 'गोविन्द' रंक हमारौ ।। ३ ।।

राग नटनारायनी

रोषदृक्पात-संप्लुष्ट-भक्तद्विट् मेरे मन बसौ ।।
काम तज्यौ क्रोध तज्यौ लोभ तज्यौ मोह तज्यौ
मत्सर तजि सरन आयो अब इत उत मत राखो ।। १ ।।
हौं सबसाधन-हीन तुम सबकला-प्रवीन
रंक जानि मोहि कछुक कृपा कीजै ।।
कलियुगमें सुनियत हैं षट् साधन नष्ट भए
तातैं कछु होत नहीं अभयदान दीजै ।। २ ।।
तुम तो हो महाउदार सरनागत रक्षपाल
करुनाकर कलियुगमें खंजो साजो कीनों ।।
निसिवासर सज्जन संग करि समाज सुजसगान
करत 'गोविन्द' प्रभु जनमन रहत है रसभीनों ।। ३ ।।

<u>नामश्लोकावली</u>

अशेष-दोष-शामकं स्व-भक्त-भाव-पालकम् ।
कृपा-कटाक्ष-दृष्टिना स्व-पुष्टि-सृष्टि-तारकम् ।।
वदान्यवृन्द-वन्दितं सदैव कृष्ण-भावकम् ।
वदामि नाम वल्लभस्य वेद वेद्य वेदकम् ।।

<u>प्रस्तुत नामोके भागवतजीमें आता वर्णन</u>

सतां प्रसंगात् मम वीर्यसंविदो भवन्ति हृत्कर्णरसायना: कथा: ।
तज्जोषणादाशु अपवर्गवर्त्मनि श्रद्धा: रतिर् भक्तिर् अनुक्रमिष्यति ।। २५ ।।
भक्त्या पुमान् जातविराग ऐन्द्रियाद् दृष्टश्रुतात् मद्रचनाऽनुचिन्तया ।
चित्तस्य यत्तो ग्रहणे योगयुक्तो यतिष्यते ऋजुभिर् योगमार्गै: ।। २६ ।।
असेवयाऽयं प्रकृतेर् गुणानां ज्ञानेन वैराग्यविजृम्भिते न ।
योगेन मय्यर्पितया च भक्त्या मा प्रत्यगात्मानम् इहाऽवरुन्धे ।। २७ ।।

भागवत ३/२५/२५-२७

श्रीवृत्रासुर चतु:श्लोकी

धर्म पुरूषार्थ

अहं हरे तव पादैकमूलदासानुदासो भवितास्मि भूय: ।

मन: स्मरेतासुपतेर् गुणानां गृणीत वाक् कर्म करोतु काय:।। १ ।।

अर्थ पुरूषार्थ

न नाकपृष्ठं न च पारमेष्ठ्यं न सार्वभौमं न रसाधिपत्यम् ।

न योगसिद्धीर् अपुनर्भवं वा समञ्जस त्वा विरहय्य कांक्षे ।। २ ।।

काम पुरूषार्थ

अजातपक्षा इव मातरं खगा: स्तन्यं यथा वत्सतरा: क्षुधार्ता: ।

प्रियं प्रियेव व्युषितं विषण्णा मनोरविन्दाक्ष दिदृक्षते त्वाम् ।। ३ ।।

मोक्ष पुरूषार्थ

ममोत्तमश्लोकजनेषु सख्यं संसारचक्रे भ्रमत: स्वकर्मभि: ।

त्वन्माययात्मात्मजदारगेहेष्वासक्तचित्तस्य न नाथ भूयात् ।। ४ ।।

श्रीमद् आचार्यचरणकृताकारिका

पुष्टिमार्गे हरेर् दास्यं धर्मो अर्थो हरिरेव हि ।

कामो हरि: दिदृक्षैव मोक्ष: कृष्णस्य चेद् ध्रुवम् ।। १ ।।

सर्वोत्तमस्तोत्र २०१०

दि. ०६/०४/२०१०

पति

- सभय अरक्षण
- सभय रक्षण
- निर्भय अरक्षण
- निर्भय रक्षण

धर्मन्के हेतु या प्रयोजन

- परगत
  - परपुरुषगत
  - पूर्वजगत
  - पूर्वजन्मगत
- स्वगत
  - सत्कर्म
  - परमार्थबोध
  - परमार्थकाम/रति
- परमात्मगत
  - वरण

समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रिय: ।

ये भजन्ति तु माम् भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम् ।। २९ ।।

अपि चेद् सुदुराचारो भजते माम् अनन्यभाक् ।

साधुरेव स मन्तव्य: सम्यग् व्यवसितो हि स: ।। ३० ।।

क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वत् शान्तिं निगच्छति ।

कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्त: प्रणश्यति ।। ३१ ।।

मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्यु: पापयोनय: ।

स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रा: तेपि यान्ति परां गतिम् ।। ३२ ।।

किं पुनर् ब्राह्मणा: पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।

अनित्यम् असुखं लोकम् इमं प्राप्य भजस्व माम् ।। ३३ ।।

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।

मामेवैष्यसि युक्तैवम् आत्मानं मत्परायण: ।। ३४ ।।

गीता ९/२९-३४

अभयं सत्त्वसंशुद्धिर् ज्ञानयोगव्यवस्थिति: ।

दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ।। १ ।।

अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्याग: शान्तिरपैशुनम् ।

दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ।। २ ।।

तेज: क्षमा धृति: शौचम् अद्रोहोनातिमानिता ।

भवन्ति सम्पदं दैवीम् अभिजातस्य भारत ।। ३ ।।

दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोध: पारुष्यमेव च ।

अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ सम्पदम् आसुरीम् ।। ४ ।।

दैवी सम्पद् विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता ।

मा शुच: सम्पदं दैवीम् अभिजातोऽसि पाण्डव ।। ५ ।।

द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुरएव च ।

दैवी विस्तरशः प्रोक्त आसुरं पार्थ मे श्रुणु ।। ६ ।।

प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुराः ।

न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यते ।। ७ ।।

असत्यम् अप्रतिष्ठं ते जगदाहुरनीश्वरम् ।

अपरस्परसम्भूतं किमन्यत्कामहैतुकम् ।। ८ ।।

एतां दृष्टिम् अवष्टभ्य नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः ।

प्रभवन्त्युग्रकर्माणः क्षयाय जगतोऽहिताः ।। ९ ।।

काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदान्विताः ।

मोहाद् गृहीत्वाऽसद्ग्राहात् प्रर्वतन्ते अशुचिव्रताः ।। १० ।।

चिन्ताम् अपरिमेयां च प्रलयन्ताम् उपाश्रिताः ।

कामोपभोगपरमा एतावद् इति निश्चिताः ।। ११ ।।

आशापाशशतैर् बद्धाः कामक्रोधपरायणाः ।

ईहन्ते कामभोगार्थम् अन्यायेनार्थसंचयान् ।। १२ ।।

इदमद्य मया लब्धम् इमं प्राप्स्ये मनोरथम् ।

इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर् धनम् ।। १३ ।।

असौ मया हतः शत्रुर् हनिष्ये चापरानपि ।

ईश्वरोऽहं अहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान् सुखी ।। १४ ।।

आढ्योऽभिजनवानस्मि कोऽन्योस्ति सदृशो मया ।

यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिताः ।। १५ ।।

अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृताः ।

प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ।। १६ ।।

आत्मसम्भाविताः स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।

यजन्ते नामयज्ञैस्ते दम्भेनाविधिपूर्वकम् ।। १७ ।।

अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ।

ममात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः ।। १८ ।।

तानहं द्विषतः क्रूरान् संसारेषु नराधमान् ।

क्षिपाम्यजस्रम् अशुभान् आसुरीष्वेव योनिषु ।। १९ ।।

आसुरीं योनिम् आपन्नाः मूढाः जन्मनि जन्मनि ।

माम् अप्राप्यैव कौन्तेय ततो यान्त्यधमां गतिम् ।। २० ।।

(गीता १६/१-२०)

बन्धनानि बहू सन्ति हि लोके प्रेमरज्जुकृत बन्धनम् अन्यत् ।

दारुभेदनिपुणोऽपि षड्ंधि निष्क्रियो भवति पंकजकोषे ।।

सर्वोत्तमस्तोत्र २०१०

दि. ०७/०४/२०१०

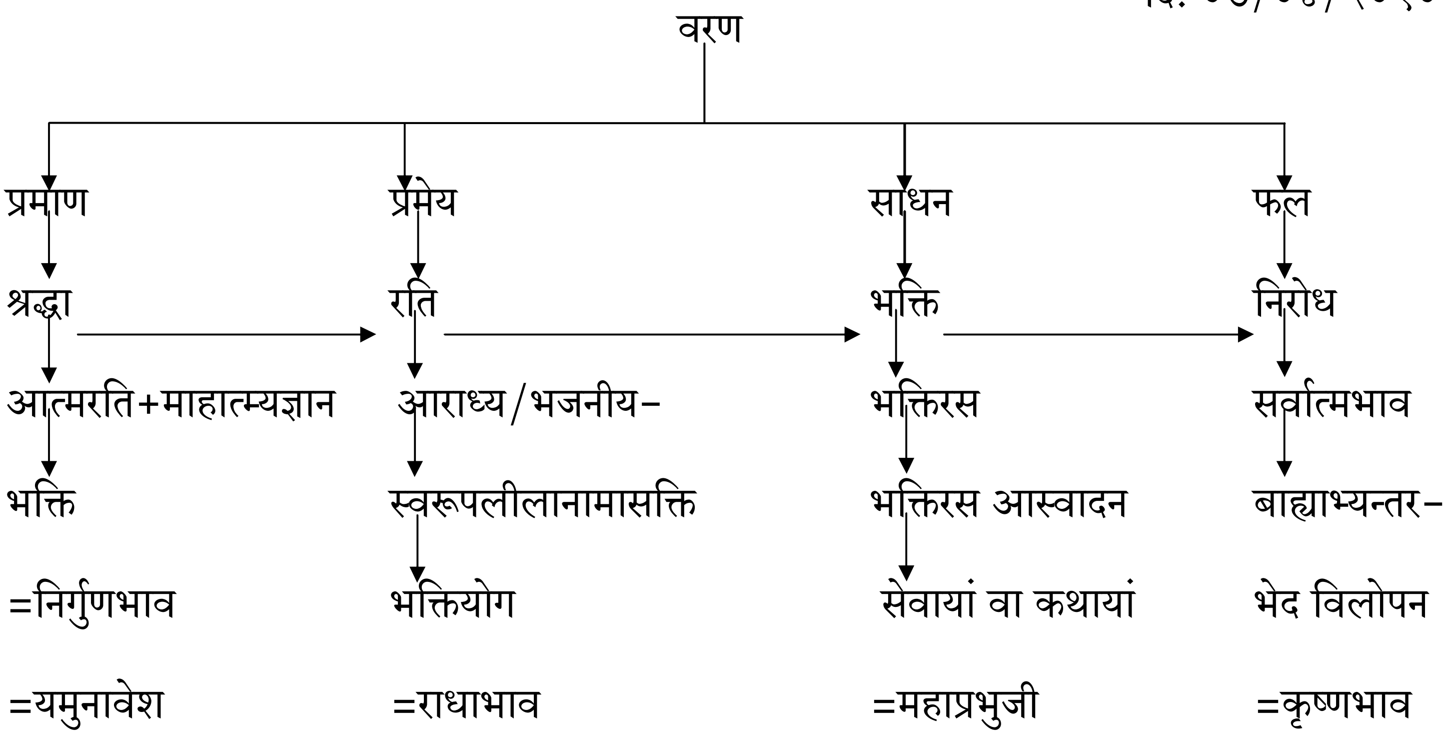

सतां प्रसंगान्मम वीर्यसंविदो भवन्ति हृत्कर्णरसायना: कथा: ।

तज्जोषणादाश्वपवर्गवर्त्मनि श्रद्धा: रतिर् भक्तिर् अनुक्रमिष्यति ।। २५ ।।

भक्त्या पुमान् जातविराग ऐन्द्रियाद् दृष्टश्रुतात् मद्रचनाऽनुचिन्तया ।

चित्तस्य यत्तो ग्रहणे योगयुक्तो यतिष्यते ऋजुभिर् योगमार्गै: ।। २६ ।।

(भागवत ३/२५/२५-२६)

स वै नैव रेमे तस्माद् एकाकी न रमते स द्वितीयम् ऐच्छत् ।

स हैतावानास .... स इममेव आत्मानं द्वेधाऽपातयत् यत: पतिश्च पत्नी अभवतां तस्माद् इदम् अर्धवृगलमिव स्व इति ह स्माह .... (बृहदारण्कोपनिषद् १/३/३)

सर्वोत्तमस्तोत्र २०१०

दि. ०८/०४/२०१०

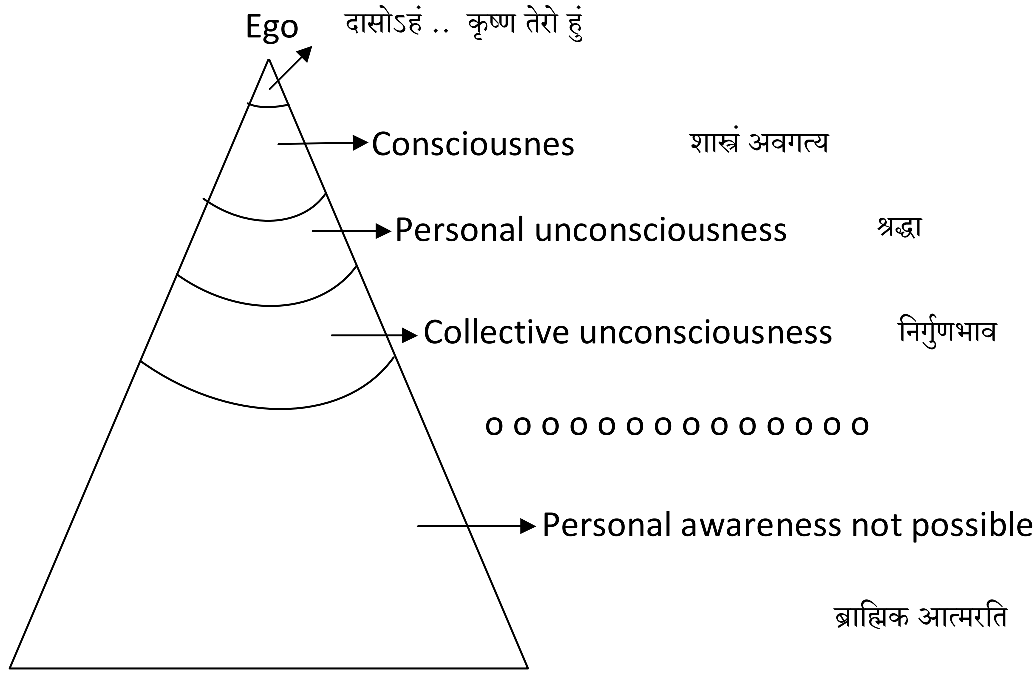

Dimensions of consciousness

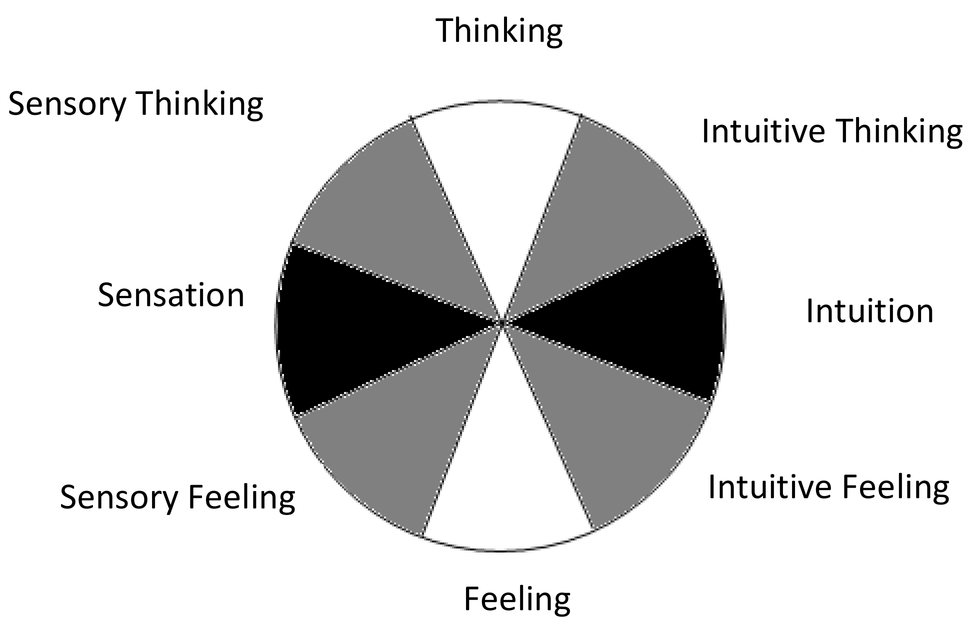

स्नेहके हेतु प्रयोजन

- इच्छा/कामपूर्ति
- निर्भरत्वे सति भयजनकत्वेन
- भयवारकत्वेन
- स्वभावोद् बलकत्वेन
- स्वाश्रयत्वेन
- स्वत्वपूरकत्वेन
- स्वत्वघटकत्वेन

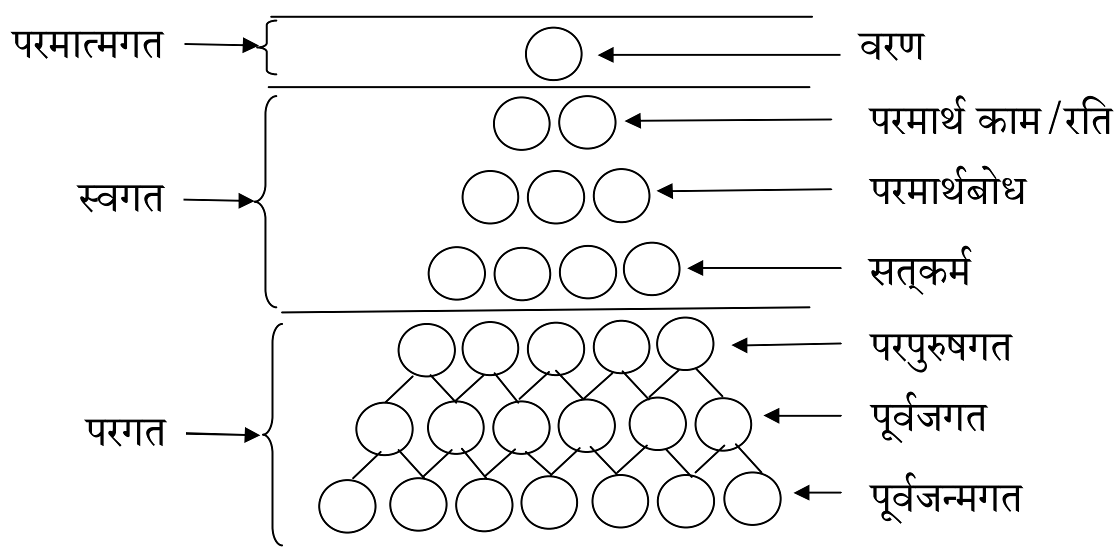

द्रव्यं कर्मं च कालश्च स्वभावो जीवएव च ।

वासुदेवात् परो ब्रहन् नच अन्यो अर्थो अस्ति तत्त्वत: ।।

(भागवत २/५/१४)

दि. १०/०४/२०१०

वेद श्रद्धासूक्त

श्रद्धयाग्नि: समिध्यते श्रद्धया हूयते हवि: ।

श्रद्धा भगस्य मूर्धनि वचसा वेदयामसि ।। १ ।।

प्रियं श्रद्धे ददत: प्रियं श्रद्धे दिदासत: ।

....

यथा देवा असुरेषु श्रद्धां उग्रेषु चक्रिरे ।

....

श्रद्धां हृदय्ययाकूत्या श्रद्धया विन्दते वसुं

श्रद्धां प्रातर् हवामहे श्रद्धां मध्यदिनं परि ।

श्रद्धां सूर्यस्य निम्रुचि श्रद्धे श्रद्धापयेह न: ।

गीता अध्याय १७

त्रिविधा भवति श्रद्धा देहिनां सा स्वभावजा ।

सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तां शृणु ।।

सत्त्वानुरूपा सर्वस्य श्रद्धा भवति भारत ।

श्रद्धामयोऽयं पुरूषो यो यत् श्रद्ध: सएव स: ।।

यजन्ते सात्त्विका देवान् यक्ष–रक्षांसि राजसा: ।

प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये यजन्ते तामसा जना: ।। ४ ।।

....

अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।

असद् इत्युच्यते पार्थ! न च तत् प्रेत्य नो इह ।। २८ ।।

श्रद्धावान् लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।

ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम् अचिरेणाधिगच्छति ।। (४/३९)

अज्ञश्च अश्रद्धधानश्च संशयात्मा विनश्यति ।

नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मना ।। ४०

भागवत एकादशस्कन्ध अध्याय २७

द्रव्यैः प्रसिद्धैः मद्यागः प्रतिमादिष्वमायिनः ।

भक्तस्य च यथालब्धैः हृदि भावेन चैव हि ।। १५ ।।

....

सूर्येचाभ्यर्हणं प्रेष्ठं सलिले सलिलादिभिः ।

श्रद्धयोपाहृतं प्रेष्ठं भक्तेन मम वार्यपि ।। १७ ।।

भूर्यप्यभक्तोपहृतं न मे तोषाय कल्पते ।

गन्धो धूपः सुमनसो दीपोऽन्नाद्यं च किं पुनः ।। १८ ।।

भागवत ११/२७/१५-१८

दि. ११/४/२०१०

प्रभुके तीन चरणयुगल

सत्संग और भागवत = आधिभौतिक चरण

ज्ञान और भक्ति = आध्यात्मिक चरण

प्रसन्न प्रभुके चरणयुगल = आधिदैवीक चरण

युगलगीत कारिका

द्वात्रिंशेऽन्तर् गोपिकानां स्वानंद भगवान् हरिः ।

पूरयामास येनैव पूर्णानंद इतीर्यते ।। १ ।।

अन्तः प्रविष्टो भगवान् मुखाद् उद्धृत्य कर्णयोः ।

पुनर् निवश्यते सम्यक् तदा भवति सुस्थिरः ।। २ ।।

गोप्यः कृष्णे वनं याते तमनुद्रुत चेतसः ।

कृष्णलीलाः प्रगायन्त्यो निन्युर् दुःखेन वासरान् ।।

(भागवत १०/३२/१)